

Nr 266.

Af herr **Sandstedt**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af §§ 4 och 5 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 m. m.

Uti Kungl. Maj:ts proposition nr 27 till innevarande Riksdag angående ändrad lydelse af vissa delar af förordningen om landsting den 21 mars 1862 m. m. föreslås, att landstingsmannaval skall i valkrets å landet för rättas kommunvis vid kommunalstämma.

Nu är emellertid förhållandet så, att ett afsevärdt antal kommuner, särskildt i Norrland, till sin areal äro så stora, t. ex. Gellivare med en ytvidd af 167 kvadratmil och en väglängd till kommunalstämmolokalen af ända till 10 mil, att under sådana förhållanden mycket künnbara uppoffringar måste af den röstägande vidkännas, ensamt för färder till och från en kommunalstämma.

Därtill kommer att många kommuners folkmängd är så afsevärd, att redan vid medelmättigt intresse för en valförrättning denna måste ske under sådana lokala förhållanden, som måste uttrötta och afskräcka många valmän. Inom Gellivare kommun uppgår de röstberättigades antal till cirka fyratusen; att under sådana omständigheter tillfredsställande kunna ordna lokalfrågan är knappast möjlighet.

Och skulle lokalförhållandena i enstaka fall kunna drägligt ordnas, kvarstår dock alltid den stora både tålamods- och kraftkrävande tidsutdräkt, som ej kan undvikas, då valmanskåren är stor och valet skall ske på ett ställe.

De olägenheter, som sålunda uppstå inom vare sig till areal eller folkmängd stora kommuner, kunna helt visst häfvas endast genom att sådana kommuner uppdelas i två eller flera valdistrikt.

Departementschefen har också i sitt yttrande till statsrådsprotokollet

framhållit, att en sådan indelning otvifvelaktigt är en reform att eftersträfvä.

De omläggningar, som genom en sådan indelning krävas i fråga om röstlängd och valförrättare, torde lämpligast ske på det sätt, att röstlängder för distrikten erhållas såsom utdrag af kommunens allmänna röstlängd, upprättade af kommunalnämndens ordförande i januari månad det år valet skall äga rum, och att valen förrättas inför valnämnder, bestående af ordförande och två ledamöter jämte två suppleanter, valda vid kommunalstämma i december året innan valen skola äga rum, och bland valmän tillhörande det distrikt, där nämnden skall tjänstgöra.

Röstlängdens slutliga justering inom de olika distrikten torde kunna ske inför valnämnden på samma sätt som inför kommunalstämma.

På grund af hvad jag nu anfört, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen, med bifall till förevarande kungl. proposition i öfrigt, måtte besluta sådan ändring i förordningen om landsting den 21 mars 1862 och i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, att kommun, som på grund af folkmängdens storlek, samfärdsförhållandena eller andra orsaker icke lämpligen bör utgöra ett enda valdistrikt, måtte medgifvas rätt att indelas i två eller flera valdistrikt.

Tillika hemställer jag, att konstitutionsutskottet, till hvilket denna motion torde komma att hänvisas, för den händelse det i densamma framställda förslaget till sitt innehåll gillas, måtte formulera de ändringar i förordningarna om landsting samt om kommunalstyrelse på landet, hvilka för vinnande af motionens syfte kunna vara erforderliga.

Stockholm den 16 februari 1912.

K. L. Sandstedt.